

# ΕΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

ΣΕ μιὰ ἐκθεση, πού ἀφῆκε γιὰ τὴν Ἀντίσταση κατὰ τῶν Γερμανῶν στὴν Κρήτη, ὁ Ἀνδρέας Παπαδάκης, Συνταγματάρχης σὲ πολεμικὴ διαθεσιμότητα, πού πέθανε πρόπερσι, βρῖσκομε πολὺτιμα ἱστορικὰ ντοκουμέντα, πού δὲν πρέπει νὰ μείνουν ἀγνωστα. Ἐνα ἀπ' αὐτὰ εἶναι καὶ αὐτό.

Στις 15 Ἰουνίου 1941, δηλαδή λίγες μόνο μέρες μετὰ τὴν κατάχτηση τῆς Νήσου συνετάγη καὶ υπογράφηκε αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ ἔγγραφο μεταξὺ ἐκείνων πού σχημάτισαν τὴν πρώτη ἀπελευθερωτικὴ Ἐπιτροπὴ.

«Πρωτόκολλον τιμῆς καὶ θυσίας διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κρήτης μας.

Ἡ παγετώδης ὁμίχλη ἥτις ἀπὸ τῆς 21 παρελθόντος Μαΐου ἐκάλυψε τὴν νύμφην τοῦ Λυδικοῦ, ἤρχισε νὰ ἐξαπλοῦται πυκνότερα καὶ ζοφερώτερα μετὰ τὴν πλήρη ἐπικράτησιν τῶν αἰμοσταγῶν ἐπιδρομῶν καὶ τὴν ἐδραίωσιν τῆς διατυμπανισθείσης ὑπὸ τῆς προπαγάνδας τοῦ Γκαίμπελς νέας τάξεως πραγμάτων, ἐν τῇ πολυπαθεστάτῃ καὶ θρυλικῇ πλέον καταστάσει τῆς Νήσου μας ἥτις μετεβλήθη εἰς γῆν βασιλευσμένην ὑπὸ σκότους καὶ εἰς κῆπον ἀληθοῦς κλαυθμῶνος. Ὑπὸ τὸ σκληρὸν πέλμα τῶν ἐθνικοσοσιαλιστικῶν καὶ φασιστικῶν ὀρδῶν, δὲν ἐσβέσθη τὸ ζῶπυρον τῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ ἀνορθοῦται πάλιν ἡ Κρητικὴ ψυχὴ.

Διὰ τοῦ παρόντος δὲ πρωτοκόλλου συγκροτεῖται ὁ πυρὴν τῆς ἀπελευθερωτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ὀλοκληρωθῇ ἡ ὀργάνωσις μας καὶ ἡ Κεντρικὴ αὐτὴ μηχανή, διὰ τῆς προσλήψεως ἀντιπροσώπων ἐξ ὄλων τῶν Νομῶν τῆς Μεγαλονήσου, ὡς καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ ἐπαρχιακῶν ἀντιπροσώπων καθ' ὅλην τὴν Κρήτην.

τον κυκλικὸν σχῆμα, καὶ ὑπ' αὐτὸ χιαστὶ κλαδίσκι φοίνικος. Κάτωθεν αὐτῶν ἡ χρονολογία 1838. Ἄνω διακρίνεται βασιλικὸν στέμμα καὶ ἑκατέρωθεν τοῦ ὄλου συμπλέγματος τὰ γράμματα ΙΩ ΝΩ (Ἰωαννίνων) ΙΩ ΚΣ

(Ἰωαννίκιος). Ὑπὸ τὴν σφραγίδα ἀναγινώσκουμεν γεγραμμένα, (9) πιθανῶς διὰ χειρὸς τοῦ Μητροπολίτου, «Καὶ τὸδε Ἰωαννίνων Ἰωαννικίου τοῦ Κρητός» (10).

9) Τὴν σφραγίδα μετὰ τὴν ὑπ' αὐτὴν σημειῶσιν εἶδον καὶ ἐπὶ τοῦ τίτλου τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἐκδόσ. Βενετίας 1833, τοῦ εὐρισκομένου ἐν τῷ Ναῷ τοῦ νεκροταφείου Ρεθύμνης.

10) Ὁ ἀγιογράφος Ἐμμ. Βεβελάκις ἀποκαλεῖ τὸν ἀρχιερέα Ρεθύμιου. Βλ. Ν. Δρανδάκη Λιθογραφημένον σχέδιον τοῦ Α. Βεβελάκι ἐν φ. Κρητ. Ἐπιθ. τῆς 25 Ἰουνίου 1946.

Γνωρίζουμεν ὅτι ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ ἐπισκόπου Αὐλοποτάμου Γεδεών, πιθανώτατα τοῦ ἀποθανόντος ἐκ πανώλους τῷ 1820. Ὁ Ἰωαννίκιος ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Ρεθύμνῳ τῷ 1843. Ὁ τάφος του εὑρηται ὀπισθεν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς πόλεως, παρὰ τὴν αἰθούσαν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, καλυπτόμενος ἐν μέρει ὑπὸ μαρμαρίνης πλακόσ, ἐφ' ἧς ὑπάρχουσιν ἑκτυπα μέτρα, ἀρχιερ. ράβδος, Εὐαγγέλιον καὶ ὑπ' αὐτὰ περγαμνὴ ἀνεπτυγμένη ἐν ἣ εἶχε γλυφῆ ἐπιγραφὴ, λίαν σήμερον δυσανάγνωστος.

ΜΙΣΕΥΕΤΕ!

Μισεύετε! Σὰς ἀκλουθὰ θολή, σβυστὴ ἢ ματιά μου κι' ὡς πέρα στὸ γιολό.

Συντρόφοι στὸ ταξίδι σας καὶ τὰ χρυσὰ ὄνειρά μου. —Πουλιά μου, στὸ καλό!

Μισεύετε μετὰ ποιά χαρά! —καὶ γὼ ἐδῶ ἀπομένω. —Τῆς μοίρας ἢ ἀπονιά! —

Δεντρὸ φτωχὸ καὶ δύστυχο στὸ χῶμα ριζωμένο πού θὰ τὸ δέρνη ἢ παγωνιά...

Χερσόνησος

Σκεῦω Κανετάκη

Ἐλπίζουμεν καὶ εὐχόμεθα, ὅπως τὸ σήμερον καρτισθὲν πρωτόκολλόν μας, ἀποτελέσῃ τὴν ἀφετηρίαν δι' ἧς θὰ θραυσθῶσιν αἱ ἀλύσεις τῆς δουλείας καὶ θὰ διαγραφῇ τὸ πλαίσιον τῶν πεπρωμένων μας. Οἱ κάτωθι ὑπογραφόμενοι ὑποσχόμεθα διὰ τοῦ λόγου τῆς τιμῆς μας, ὅτι θὰ παραβλέψωμεν πάντα κίνδυνον καὶ πάσαν δαπάνην, ἐργαζόμενοι ἀκαμάτως διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἐλευθερίας καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν αἰμοσταγῶν ἐπιδρομῶν.

Θὰ συνεχίσωμεν τοὺς ὠραίους ἀγῶνας τῶν προγόνων μας καὶ δὲν θὰ ἐπαναπαυθῶμεν ἐστεμμένοι μετὰ τὰς δάφνας ἐκείνων. Ο ΧΙ θέλομεν οἱ ἴδιοι ἀνδραγαθήματα.

Θὰ ὑπερπηδῶμεν τὰ αἵματοβαφῆ ὄρια τῆς γερμανικῆς ἐξαπλώσεως, μετὰ ζήλου δὲ καὶ αὐταπαρνήσεως ἐργαζόμενοι, θὰ ἐπανιδώμεν τὴν Κρήτην μας ἐλευθέραν.

Θὰ δράξωμεν τὸ σπαθὶ καὶ τὸ ντουφέκι, ψάλλοντες τὴν ἀρμονικὴν καὶ γλυκεῖαν στροφὴν τοῦ ἐθνεγέρτου ποιητοῦ Ρήγα Φεραίου: Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακῆ.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν πατριωτισμὸν τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ, ριπτόμεθα εἰς τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα. Ἀνδρ. Παπαδάκης, Ἰωάν. Παῖζης, Ἀνδρέας Πολέντας, Ἰωάν. Ἰωαννίδης.

Εἶχε συνταχθεῖ ἀπὸ τὸν τρίτον, νεαρὸν τελειόφοιτον τῆς Νομικῆς ἀπὸ τῆς Βρύσης Ἀποκορώνου. Μέσα σ' αὐτὸ καθρεπτίζεται τὸ σφρίγος, τὸ θάρρος καὶ ἡ πατριωτικὴ ὀρμὴ τοῦ συντάκτου, πού τὸν ἔφεραν ὕστερα ἀπὸ δύο περίπου χρόνια, μετὰ ἀπὸ πολλὰ μαρτύρια, ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα.

Μὰ τὸ πρωτόκολλον τιμῆς γιὰ τὴν θυσίαν ἐτήρησαν κι' οἱ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ὑπογράψαντας αὐτό. Ὁ Παπαδάκης ὕστερα ἀπὸ τῆς κακουχίας πού ἔπαθε, συνεχῶς διωκόμενος στὰ βουνά, βρῆκε πρόωρον θάνατον. Ὁ Ἰωαννίδης ἐκτελέστηκε, συλληφθεὶς κοντὰ στὸν ἀσύρματο μεταβιβάσεως εἰδήσεως στὸ Συμμαχικὸ Στρατηγεῖο.

Τὸν θάνατον τοῦ πατριώτη βρῆκε καὶ ὁ Τίτος Γεωργιάδης πού προστέθηκε ὕστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ. ἀποδεχθεὶς τὸ πρωτόκολλο, στὴν Ἐπιτροπὴ.

Γ. Μ. ΚΟΤΣΟΛΑΚΗΣ

Δικηγόρος

